

Levicové mozky mají co dohánět

23.listopadu 2010
www.lidovky.cz
23.11.2010

Karel Schwarzenberg chce pro Prahu získat pobočku některého z prestižních amerických think-tanků.

Zatímco na pravici vzniklo myšlenkových center už několik, na levici se nemohou uchytit. A podle některých, kteří se o to pokoušeli, bude mít levice v tomto směru zřejmě i do budoucna manko. Pokud se tedy neujme projekt Jiřího Paroubka.

PRAHA Pokusy o vytvoření think-tanků, tedy center, která svobodně přemýšlejí, hájí nějaké hodnoty, hledají nová řešení společenských otázek a pak je nějakou formou publikují a nabízejí k využití ostatním, začaly v Česku už s pádem komunistického režimu v roce 1989.

Některé přitom jako think-tank jen zvnějšku nevypadaly. Buď totiž byly určeny pouze jako myšlenkové zázemí pro konkrétního politika, anebo sdružovaly pouze takové lidi, kteří ideje konkrétního politika vzali za své a touto formou přistupovaly k jejich obhajobě či rozvíjení. Je tak otázkou, zda za think-tank považovat třeba skupiny, které obklopovaly prvního prezidenta Václava Havla. Ten po dobu výkonu svojí funkce uspořádal od roku 1993 dvaasedmdesát neformálních debat ve vile Amálie se zhruba dvěma tisícovkami hostů. Vždy se diskutovalo jedno konkrétní téma. Od vědy a školství, přes politiku až třeba po "německou otázku".

"Pravdoláskaři" vs. klausovci Hosté se často kryli s návštěvníky akcí Sdružení Lípa, spojovaného především se Zdeňkem Bakalou, Karlem Schwarzenbergem, ale třeba i politologem Jiřím Pehem či šéfem STEM Janem Hartlem. Ač na jednání Lípy jezdili třeba i exministr Karel Dyba či ekonom Dušan Tříška spojovaní s Václavem Klausem, Lípa byla vždy pokládána za "pravdoláskovou" základnu. I proto se spekulovalo, že například iniciativa Děkujeme, odejděte či dění okolo krize v České televizi byly hojně diskutovány či přímo podněcovány z tohoto prostředí.

Václav Klaus oproti tomu v roce 1998 založil Centrum pro politiku a ekonomiku (CEP). Sdružení dodnes pravidelně organizuje přednášky na nejrůznější témata, vydává sborníky, knihy, měsíčník. Řada lidí přitom CEP pokládá za platformu pro obhajování a vysvětlování Klausových myšlenek. V říjnovém čísle newsletteru CEP najdete hlavní články od Václava Klause, Jiřího Weigla, Petra Hájka a Ladislava Jakla. Tedy prezidentových nejbližších spolupracovníků. Mimochodem zajímavé je, že řada nových členů bankovní rady ČNB vyšla z CEP.

Vedle toho ovšem už dávno existovaly například Občanský institut či Liberální institut, hájící konzervativní, respektive ostře liberální (rovněž pravicové) názory.

Před jedenácti lety přímo pro ODS založil Ivan Langer CEVRO. Think-tank sloužící především pro lidi z prostředí ODS či její přípravky Mladí konzervativci. V roce 2005 pod CEVRO vznikla vysokoškolská Liberálně konzervativní akademie.

Spíše napravo se nachází také E-Stat europoslance Edvarda Kožušníka, ISEA, tedy Institut pro sociální a ekonomické analýzy. či Prague Security Studies Institute.

Zachrání to Paroubek?

Nic takového se naopak nedaří na levici. Tam se o vytvoření klasického think-tanku jako první

pokusil Vladimír Špidla v době, kdy byl premiérem. Ve sboru jeho neformálních poradců byli například Lukáš Jelínek, Jakub Patočka, Erazim Kohák či Pavel Mertlík. Později se skupina zkusila transformovat do think-tanku Eurostudy. "Vše troskotalo na nedostatku financí a na přesvědčování lidí, že nebudou jen alternativou k béčkovému schůzování," líčí Jelínek. Ten dnes vede Masarykovu akademii (dříve Dělnickou), která má k ČSSD blízko, ale jako think-tank nepůsobí.

"ČSSD chtěla think-tank vytvořit. Ale pak to vypadalo jen jako příležitost k tomu, aby na závěr mohl vystoupit Jiří Paroubek. Nyní se třeba situace změní. Oba kandidáti na předsedu chtějí takovou základnu mít, Bohuslav Sobotka dokonce mluví o možnosti transformace na vysokou školu. Já jsem ale spíš skeptický," dodává Jelínek.

Když před časem neuspěl se svým pokusem ani Jan Švejnar, je to nyní na levici především záležitost projektu Jiřího Paroubka Vaše věc, dělaného s dobrovolníky hlavně na internetu.

Lidové noviny, 16. listopadu 2010